

13 februari 2022, Zesde zondag door het jaar C

Eerste lezing: Jeremia 17, 5-8

Evangelielezing: Lucas 6, 17.20-26

Homilie

Jeremia was profeet in de laatste jaren van het koninkrijk Juda, in de periode voor de val van Jeruzalem en de vernietiging van de tempel door de Babyloniërs. Juda wordt geregeerd door een zwakke en onbekwame koning. Jeremia moet het tegen hem opnemen. Hij stuit op heftige tegenstand, wordt vervolgd en mishandeld. Soms wordt het hem te veel en doet hij zijn beklag. Maar toch blijft hij ongebroken doorgaan, zijn blijvend vertrouwen in God maakt hem tot een groot profeet.

En dan horen we de zaligsprekingen.

Van de zaligsprekingen staan in de evangeliën twee verschillende versies: een korte bij Lucas en een lange bij Mattheüs. Anders dan Mattheüs, laat Lucas Jezus niet preken vanop de berg maar afdalen naar de vlakte. Daar stromen mensen van alle kanten toe. Bij Lucas spreekt men wel eens van de 'vlakterede' terwijl het bij Mattheüs bergrede heet. Lucas houdt het zeer kort: slechts 29 verzen. Mattheüs' bergrede telt 110 verzen. Lucas houdt het ook op slechts vier zaligsprekingen, Mattheüs schrijft er negen. Lucas voegt er vier aanklachten aan toe.

Lucas heeft zijn evangelie in het Grieks geschreven, voor de gewone mensen. Zijn taal is heel direct. Hij voegt expliciet het woord 'nu' aan de zaligsprekingen toe. Hij wil de armen, de hongerigen, de bedroefden en de vervolgdgen van zijn dagen troosten. De taal van Jezus klinkt bij Lucas radicaler dan bij Mattheüs. Zij zou dichter bij de oorspronkelijke woorden van Jezus staan. Wanneer Jezus de leerlingen en de menigte toespreekt, zijn het geen holle woorden, maar heeft Hij contact gehad met het lijden en de noden van mensen. Zijn woorden zijn gedragen door daden.

Lucas is gekend als de evangelist die kiest voor de armen. Het wordt zo duidelijk dat de evangeliën geen correcte historische feiten bevatten. Het zijn geen geschiedenisboeken maar geloofsboeken. Lucas wijst de gelovigen wel degelijk op hun verantwoordelijkheid 'nu'. Jezus kondigt bij Lucas een omkering van de situatie aan. Bij de verwezenlijking van dit heil legt Hij sterk de nadruk op de aardse verantwoordelijkheid. God verwezenlijkt het heil, maar doet dit niet zonder de mensen.

We leven in een onrustige en onzekere tijd.

Een pandemie, zorgen over het klimaat, stijgende gasprijzen en schommelingen op de beurs, inflatie, stijgende kloof tussen arm en rijk maar ook onzekerheid voor de middenklasse, verdeeldheid in regeringen en tussen politieke partijen, agressie en polarisatie, oorlog en geweld overal ter wereld

Hoe klinken de zaligsprekingen in deze onrustige tijd? Waar ligt ons echt geluk?

Hoe kan je de woorden zaligheid en geluk rijmen met armoede, tranen, honger, geweld en vervolging? Dit kan niet, want wie honger heeft, hoopt op voedsel. Wie arm is, wenst eraan te ontsnappen. Wie treurt, kijkt uit naar troost. Wie vervolgd wordt, verwacht bevrijding en rust.

De zaligsprekingen mogen de hardheid van armoede, verdriet, honger en vervolging niet verdoezelen. Het geloof mag nooit functioneren als dekmantel voor onrecht en uitbuiting, armoede, honger, verdriet, uitsluiting. Alle vormen van lijden moeten uit alle macht bestreden worden. Lijden op zich is geen paspoort voor de hemel. En we moeten onze hemel niet verdienen door een moeilijk leven. God wil geen aards tranendal 'nu' en een hemels paradijs 'straks'. Dat is een verkeerde opdeling. Jezus brengt ons precies het Rijk Gods 'nu'. Nu is het nabij. Nu begint het, het Rijk Gods van vreugde, vrede, liefde en gerechtigheid.

De zaligsprekingen zijn geen pleidooi tot berusting maar tot actie.

De samenleving moet gestoeld worden op een gedragen solidariteit, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Solidariteit komt overal onder druk. Solidariteit tussen Belgen en nieuwkomers, tussen werkenden en niet-werkenden, tussen jongeren en ouderen, tussen Vlamingen en Walen; tussen gevaccineerden en niet- gevaccineerden.

Het rijk van God krijgt gestalte wanneer de **armen** worden opgenomen in een brede solidariteit, wanneer zij meegerekend worden in de gerechtige opmars van de droom van God: er is genoeg voor iedereen. Geen aalmoezen maar eerlijke verdeling van goederen ... zalig!

Het rijk van God krijgt gestalte wanneer **tranen** het onrecht in de wereld geweld aandoen en een stroom van echt meeleven ontstaat ... zalig!

Het rijk van God krijgt gestalte wanneer **zachtmoedigheid** de harde korst doorbreekt van onverschilligheid en geweldloosheid zegeviert ... zalig!

Het rijk van God krijgt gestalte wanneer de knagende **honger en dorst** vervangen worden door broederlijk delen niet alleen in de vastentijd. Maar iedere dag opnieuw delen en meeleven ... zalig!

Het rijk van God krijgt gestalte wanneer **verdrukking** omwille van het geloof omgebogen wordt tot getuigenis van het geloof ... zalig!

Volgens het evangelie van vandaag is het vooral een **keuze - en een gekozen worden** - om een zeer bepaalde positie in te nemen - namelijk om juist op die plaats te gaan staan waar wij op dit moment van ons leven het meest verbonden leven met God, verbonden met de mensen en verbonden met Jezus. Verbondenheid : een woord dat vandaag overal klinkt **Verbonden leven met God** betekent vooral: danken. Ervoor kiezen dankbaar te zijn tegenover de Heer van het Leven. Ook als niet alles meevalt en lukt, ons toch fundamenteel dankbaar weten voor wat wij elke dag eigenlijk krijgen van een Vader die ons graag ziet. Dankbaar leven.

Verbonden leven met de mensen zal vooral betekenen: delen. Ervoor kiezen om, wat wij gekregen hebben, te delen, door te geven aan anderen. Delend leven, en dus niet hebberig, veeleisend of veroverend.

Verbonden leven met Jezus zal vooral betekenen: dienen. Ervoor kiezen te dienen zoals Hij. Bij alles wat wij ondernemen niet onszelf naar voren schuiven, maar anderen laten voorgaan en voor hen ter beschikking te staan. Dienend leven. 'Zaligheid, echt geluk ontvangen" wil volgens Jezus zeggen: ervoor kiezen te danken, te delen en te dienen. Zowel bij Lucas als bij Jeremia horen we tegelijkertijd zegeningen en aanklachten zodat de boodschap die ze willen brengen versterkt wordt en ons geen keuze laat. De boodschap is eenvoudig: als wij ons toevertrouwen aan God, door te getuigen over zijn heilzame kracht, door onze verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van de zwakken, dan maken we deel uit van het Rijk Gods hier en nu.

Hoe zalig klinkt dat?

Ria Toelen